

RIIGIKOGU RIIGIEELARVE KONTROLLI ERIKOMISJONI TEGEVUSE ARUANNE (juuli 2018 – veebruar 2019)

7. mail 2015. aastal moodustas XIII Riigikogu oma otsusega Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni. Selle aruande esitamise ajal oli komisjoni koosseis järgmine: Aivar Sõerd (esimees), Olga Ivanova (aseesimees), Andres Metsoja, Enn Meri, Inara Luigas ja Henn Põlluaas.

Lõppeval aruandeperioodil on toimunud 25 istungit, komisjon on menetlusse võtnud 10 uut kontrolliaruannet (sh ülevaated). Ülevaade komisjoni menetluses olnud uutest kontrolliaruannetest ja nende menetlemise tulemustest on esitatud aruande lisas.

Aruandeperioodil on korraldatud 2 ühisistungit ning 2 väljasõiduistungit.

Kõikidel komisjoni istungite aruteludel osalesid Riigikontrolli esindajad. Hea tava kohaselt on istungitele kutsutud vastava auditivaldkonnaga seotud ministrid, vajadusel ka ministeeriumide kantslerid, asestantsid ja teised ametiisikud.

Peale kontrolliaruannete arutamise on komisjon tegelenud mitmete teemade ja küsimustega, mis on olnud kaudselt või otseselt aruannetega seotud.

Ülevaade komisjonis käsitletud olulisematest teemadest

1. Komisjon külastas Tšehhi Vabariigi parlamendi riigieelarve kontrolli komisjoni kutsel Prahat. Kohtumise eesmärk oli tutvustada vastastikku parlamentide töökorraldust ning arutada edasisi koostöövõimalusi. Visiidil kohtuti Tšehhi parlamendi Eesti sõprusrühmaga, Tšehhi riigikontrolöriga ning toimus mitu arutelu sealse riigieelarve kontrolli komisjoni liikmetega.

2. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Riigi tegevus sisejulgeolekut ohustavateks hädaolukordadeks valmistumisel“ ning kuulunud ära Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti, Riigi Infosüsteemide Ameti, Terviseameti, Riigikantselei ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon aruande ja informatsiooni teadmiseks võtta.

3. Komisjon arutas koos Riigikontrolli, Riigi Tugiteenuste Keskuse ja Rahandusministeeriumi esindajatega aruannet „Riigi 2017. aasta majandusaasta koondaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“. Kontrolliaruande koostajate hinnangul kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt riigi finantsseisundit ning lõppenud aruandeperioodi majandustulemust ja rahavoogusid.

Aastaaruanne toob välja, et jätkuvalt on riigi reservide kasutamisel ja haldamisel probleeme.

- Stabiliseerimisreservi optimaalse suuruse põhimõtted ei ole sätestatud, mistõttu ei ole võimalik hinnata selle suuruse piisavust.
- Töötukassa ja haigekassa raha kasutamiseks puudub Eestil Haigekassa seaduses ja töötuskindlustuse seaduses jätkuvalt õiguslik alus.
- Alates 2016. aasta lõpust on Rahandusministeeriumi eelarves sihtotstarbeliste vahendite reserv, mille loomist pole riigieelarve seadus ette näinud.

Rahandusministeeriumi selgituste kohaselt on stabiliseerimisreservi eesmärk lahendada ja ära hoida kriisiolukordi. Reservi kasutamise otsustab Riigikogu Vabariigi Valitsuse ettepanekul. Likviidsusreserv on mõeldud igapäevase rahavoo juhtimiseks ning selle kasutamist erinevate kulude katteks peetakse ministeeriumis mõistlikumaks kui laenu võtmist. Kuigi Eesti Haigekassa seadus ja töötuskindlustuse seadus lubab haigekassa ja töötukassa raha üksnes hoida, mitte kasutada igapäevakulude katteks. Õigusselguse huvides on Rahandusministeerium teinud Sotsiaalministeeriumile ettepaneku täpsustada Eesti Haigekassa seadust ja töötuskindlustuse seadu

Rahandusministeeriumi esindajad selgitasid ka ministeeriumi eelarves sihtotstarbeliste vahendite reservi loomise tagamaid. See reserv ei ole kooskõlas riigieelarve seadusega ja probleemi lahendamiseks ministeerium juba tegeleb.

Arutades „Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2017.–2018. aastal“, naasti reserve teema juurde tagasi. Veel kord mööndi, et haigekassa ja töötukassa reserve kasutamine riigi likviidsusprobleemide lahendamiseks ei ole kooskõlas Eesti Haigekassa seaduse ega töötuskindlustuse seadusega. Reserve liigsel kasutamisel võib tekkida risk, et haigekassa ja töötukassa ei saa teostada õigusaktides sätestatud tingimustel makseid neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks.

Reserve kasutamisest täpsema ülevaate saamiseks pöördus komisjon

Rahandusministeeriumi riigikassa osakonna poole. Ülevaatest selgus, et 2018. aasta lõpu seisuga oli likviidsusreservi 1 313 miljardist eurost, mille hulgas oli ka Eesti Haigekassa raha 148 miljonit ja Eesti Töötukassa raha 832 miljonit, järel ainult 676 miljonit eurot. Reserve kasutamist põhjendas Rahandusministeerium sellega, et valitsuse, töötukassa ja haigekassa reservid on konsolideeritud kontsernikontol, mille vahendeid riigikassa haldab ühtselt, makstes haigekassale ja töötukassale hoiustatud vahendite eest intressi. Reserve konsolideeritud haldamine tähendab ühiskonnale kokkuhoidu, sest valitsussektor tervikuna – sealhulgas keskvalitsus, töötukassa ja haigekassa – tuleb toime väiksema rahalise puhvriga, kui reserve eraldi hallates. Reserve hallatakse konsolideeritult 2011. aastast kehtivate riigieelarve seaduse sätete alusel. Riigikogu on ka hiljem täpsustanud riigieelarve seaduse sõnastust, et seaduse mõte oleks ühemõtteliselt ja selgelt arusaadav. Haigekassa ja töötukassa saavad hoiulepingu alusel oma reserve vajaduse korral igal ajal kasutada.

Olukorrast täpsema ülevaate saamiseks kutsus komisjon oma istungile rahandusminister Toomas Tõniste. Arutelul tõdeti, et reserve on kasutatud riigi likviidsusprobleemide lahendamiseks ning selleks, et Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa saaks teostada õigusaktides sätestatud tingimustel makseid neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks, tuleb riigil 2019. aasta alguses võtta laenu. Eesti Haigekassa seaduse ja töötuskindlustuse seaduse muutmise rääkides ei jõutud arutelul üksmeelele, kes – kas Sotsiaalministeerium või Rahandusministeerium – peaks seaduseelnõu välja töötama.

Komisjon otsustas teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku algatada töötuskindlustuse seaduse ja Eesti Haigekassa seaduse muutmise seaduse eelnõu. Lisaks otsustati reserve kasutamise temaga edasi tegeleda.

4. Riigikontrolli järelauditi „Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine“ arutelul veenduti, et Keskkonnaministeerium ja selle allasutused on asunud täitma enamikku Riigikontrolli varasema auditi soovitusi, kuid probleemid pole lõplikult lahendatud. Uue probleemina ilmnes, et osa ohtlike jäätmeid on hakanud ettevõtete juures kuhjuma. Radioaktiivsete jääkide puhul on Keskkonnaministeeriumil jätkuvalt ebaselge, kuidas käideldakse neid pärast aastat 2024.

Kuulanud ära Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnainspektiooni ning Riigikontrolli ametnikud, võttis komisjon informatsiooni teadmiseks ning otsustas probleemide temaga edasi tegeleda ja vajadusel korraldada kordusarutelu. Ka otsustati Keskkonnaministeeriumilt paluda kirjalikku vastust, kuidas kajastatakse riigi eelarvestrateegias ladustamiskohtade parendamiseks mõeldud tegevused.

23. oktoobril 2018 edastas Keskkonnaministeerium alljärgneva selgituse:

- Paldiski endine tuumaobjekt – ministeerium küsis riigi eelarvestrateegia 2019–2022 raames lisataotlusega selle jaoks raha. Vabariigi Valitsuses otsustati välisvahendite tulemusreservi raha selleks suunata alates aastast 2020. Kuna ministeerium tahab töid alustada varem, siis tehakse seda, kasutades olemasoleva meetme raha, hiljem

asendatakse see tulemusreservi vahenditega. Sellekohane viide on ka 2019. aasta riigieelarve eelnõu seletuskirjas.

- Vaivara Ohtlike Jätmete Käitluskeskus – läbirääkimiste tulemusena need vahendid riigi eelarvestrateegias 2019–2022 ei kajastu. Vajalike investeeringute tegemiseks peab raha leidma Keskkonnainvesteeringute Keskus. Kui keskkonnatasude seaduse muutmise eelnõu kiidetakse heaks, saab Keskkonnaministeerium iseseisvalt Vaivara rahastamise küsimuse lahendada.

5. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „IT-turvameetmete süsteemi rakendamine kohalikes omavalitsustes“ ning kuulanud ära ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Rene Tammiste, Riigi Infosüsteemi Ameti, Andmekaitse Inspektsiooni, Rahandusministeeriumi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajad, tödes komisjon, et auditeeritud omavalitsuste kätte usaldatud andmete turvalisus ei ole nõuetekohaselt tagatud. IT-turve on paljude omavalitsuste jaoks küsimus, millega seotud riske endiselt ei teadvustata. Nii ei täideta valdavalt ka riigi seatud nõudeid, ehkki need on praeguseks kehtinud pea 10 aastat. Riigipoolne järelevalve on vähene ega sunni auditeeritud omavalitsusi pingutama. Loodetud arengut ei ole kaasa toonud ka riigi teavitustegevus ja rahaline toetus.

Riigikontrolli soovitusd omavalitsustele:

- määrata infoturbe juhi ülesannete täitja või tellida infoturbe juhtimine teenusena sisse;
- seada andmekogude pidamiseks kasutatavatele standardsetele tarkvaralahendustele nõuded sisestatavate andmete turbevajadusest lähtudes;
- veenduda, et lahendus oleks vajaduse korral liidestatav X-teega;
- leppida lepingus teenuse osutajaga kokku turvameetmete auditeerimise korraldus.

Riigikontrolli soovitusd ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministrile:

- mõelda omavalitsustele omasest andmekogude pidamise praktikast lähtudes läbi nii RIHA, X-tee kui ka turvameetmete süsteemi õigusnõuete täitmise suunised;
- analüüsida põhjuseid, miks turvameetmete süsteemi rakendamine omavalitsustes on pikalt viibinud, ning sellest tulenevalt töötada välja tegevused, kuidas muuta ISKE rakendamine omavalitsustes paindlikumaks;
- muuta ISKE-auditi tellimise korda nii, et neid hakataks järjepidevalt tellima;
- võtta arvesse infoturbe toetamiseks mõeldud meetmete puhul, et need peaks motiveerima omavalitsusi kasutusele võtma lahendusi, mille riik või mõni teine omavalitsus on juba maksumaksja raha eest loonud.

Riigikontrolli soovitus Riigi Infosüsteemi Ametile ja Andmekaitse Inspektsioonile:

- tõhustada omavalitsustes kontrolli (ISKE rakendamise, X-teega liitumise, RIHAs registreerimise üle).

Riigikontrolli soovitus Riigi Infosüsteemi Ametile:

- propageerida IT-spetsialistidele mõeldud koolituste kõrval rohkem omavalitsuste juhtkonnale suunatud koolitusi ja teha laiemat teavitustööd.

Komisjon toetas Riigikontrolli ettepanekuid ning otsustas korraldada kordusarutelu 2019. aasta sügisel.

6. Komisjon korraldas väljasõiduistungit Eesti Energiasse. Aktsiaseltsi juhatuse esimees Hando Sutter andis komisjonile ülevaate Eesti Energia eesmärkidest aastateks 2018–2022. Plaan on suurendada klienditeenuste mahtu ning keskenduda võrguteenuste arendamisele. Aktsiaseltsil on selge visioon arendada põlevkivitööstus tänapäevaseks suureenergeetikaks. Peamiseks eesmärgiks on ettevõtte aga seadnud sihi, et 2022. aastaks moodustab taastuvenergia osakaal nende kogu elektritoodangus 40%. Lähtuvalt strateegias toodud eesmärkidest seisavad Eesti Energial ees suured investeeringud. Suurimad neist on seotud taastuvenergia arenduste ja elektrilevi vabaturuteenustega.

2019. aasta riigieelarves ette nähtud eraldisi Eesti Energia aktsiakapitali suurendamiseks – see summa on 143 miljonit – põhjendas Sutter sellega, et mõned investeerimisotsused on veel lahtised ning kui need langetatakse, peab omapoolne finantseerimise kapital olema tagatud. Seega on aktsiakapitali suurendamine vajalik, et tagada valmisolek võimalikeks tehinguteks. Riigile makstavate dividendide mahtu ei pidanud juhatuse esimees tavatult suureks võrreldes eelnenud aastatega.

Veel käsitleti väljasõiduistungil Auverre kavandatava õlitehase rajamist, Tootsi tuulepargi projekti, Nelja Energia omandamise temaatikat ning ka Narva allmaakaevanduse ehitamist. Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

7. Komisjon on oma istungitel korduvalt arutanud riigi eelarvestrateegiaga ja riigieelarvega seotud küsimusi.

Komisjon on kuulnud ära õiguskantsleri arvamuse 2019. aasta riigieelarve seaduse eelnõu kohta. Õiguskantsleri sõnade kohaselt ei võimalda eelnõu Riigikogul kulude üle otsustada. Põhiseaduse kohaselt peab Riigikogul olema õigus kõikide oluliste tulude ja kulude üle otsustada ning soovi korral neid muuta, kuid 2019. aasta riigieelarve seaduse eelnõu seda võimalust ei anna. Riigieelarve seletuskiri ei ole seadus ning ka seletuskirjas kajastatud info ei ole piisav otsuste tegemiseks. Lisaks mõõnis õiguskantsler, et tegevuspõhisele eelarvestamisele üleminekul peab olema selge, kui palju kulub teatud tegevustele raha administreerimiseks. Milline saab tulevikus olema Riigikogu roll, kuidas hakkab toimuma aruandmine – need on küsimused, mis nõuavad edasisi arutelusid.

Komisjon on kuulnud ära eelarvenõukogu, kelle eesmärk on anda arvamus eelarve alusdokumentide ja erinevate makromajanduslike prognooside kohta. Peale Rahandusministeeriumi 2018. aasta suvist majandusprognoosi soovitas eelarvenõukogu valitsusele seada eesmärgiks väike struktuurne ülejääk.

Koos Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli ametnikega on komisjonis arutatud riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve plaanitud muudatusi ning komisjoni ettepanekuid riigi eelarvestrateegia dokumendi täpsustamiseks. Olulisemad murekohad on:

- administreerimiskulude kajastamine tegevuspõhises eelarves;
- Euroopa Liidu toetuste ja nende võimalikuks vähenemiseks valmistumise kajastamine riigi eelarvestrateegias;
- Riigikogu liikmele vajaliku eelarveinfosüsteemi väljatöötamise vajadus;
- tegevusalade (Cofog) kajastamine riigi eelarvestrateegias;
- fikseeritud/ettemääratud kulude kajastamine riigi eelarvestrateegias;
- sotsiaalkindlustusfondide tegevuse kajastamine riigi eelarvestrateegias;
- investeringute kajastamine riigi eelarvestrateegias.

Rahandusministeerium on vajaminevaid täpsustusi osaliselt arvestanud kuid endiselt on veel murekohti, mis vajaksid lahendusi.

Pärast peaministri arvamust riigieelarvele põhjaliku analüüsi ja revisjoni vajaduse kohta (ERR, „Uus riigieelarve tuleb tegevuspõhine, Ratas lubab jätkamise korral revisjoni“, 7.01.2019), kutsus komisjon peaminister Jüri Ratase oma istungile, samuti riigikontrolör Janar Holmi ning Rahandusministeeriumi esindajad. Komisjon otsustas teema arutamiseks korraldada ühisistungi Riigikogu rahanduskomisjoniga. Ühisistungil toimunud arutelul mõõnis peaminister, et riigieelarve analüüs ja revisjon on vajalik, saamaks eri valdkondades selgust, mis vajaks tulevikus suuremat tähelepanu ja kus saaks kulutusi vähendada. Riigieelarve revisjon tuleb teha kohe pärast Riigikogu valimisi.

Rahandusministeeriumi esindajate väitel oleks nullbaasiga eelarvestamise jaoks vaja, et riigieelarve oleks tegevuspõhine ehk oleks teada, kui palju mingi tegevus maksab.

Nullbaasiga eelarvestamise esimene tasand on eesmärkide korrastamine, teine kulude väljaselgitamine, kolmas tegevuste prioriseerimine ning neljas nendele vahendite eraldamine. Rahandusministeeriumi sõnul nõudnuks nullbaasiga eelarvele kohe 2019. aastal üleminek liialt pingutust, see vajanuks eraldi arutelu ja lisaressursside eraldamist.

Riigikontrolör Janar Holmi sõnul tähendab nullbaasiga eelarvestamine seda, et kõik eelarve kulud mõtestatakse uuesti lahti, valdkonnad grupeeritakse ja neile antakse tähendus.

Nullbaasiga eelarvestamise eeldus on, et kõik saavad aru, kuhu me raha kulutame.

Tegevuspõhine eelarvestamine eelarvest arusaamist ei lihtsusta, sest paljude tegevustega tegeleb mitu ministeeriumi koos. Nii kaua, kuni tegevuspõhine eelarvestamist tehakse üksikute ministeeriumide kaupa, ei ole ülevaadet, kuidas raha tegelikult kasutatakse. Lisaks tõstatas riigikontrolör arutelul küsimuse, kas Rahandusministeeriumis tegelikult ikka teatakse, milleks raha kasutatakse – juba kolmandat aastat pole eelarves kirjas, kui suured on fikseeritud kulud.

Komisjon tegeleb riigi eelarvestraategia ja riigieelarve teemadega edasi, pidades seejuures silmas ka nullbaasiga eelarvestamise vajadust.

8. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Erakorraline meditsiin“, tõdes komisjon, et tervishoiusüsteem ei taga, et EMOs ravitakse eelkõige vältimatut abi vajavaid patsiente. Suur osa EMOsse pöördujatest võiksid abi saada perearsti juurest. See võimaldaks vähendada EMOs ootejärjekordi ja kokku hoida kulusid. Selle saavutamist takistavad eelkõige perearstiabi ebaühtlane tase, eriarstiabi ravijärjekorrad, ebapiisavad infotehnoloogilised lahendused ning patsientide erinevad hoiakud ja teadlikkus.

Kuulanud ära tervise- ja tööminister Riina Sikkuti, Eesti Haigekassa juhatuse esimehe, Terviseameti peadirektori, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse tervisetalituse juhataja, Eesti Perearstide Seltsi juhatuse liikme, Eesti Erakorralise Meditsiini Arstide Seltsi esimehe, Põhja-Eesti Regionaalhaigla erakorralise meditsiini keskuse juhataja, Ida-Tallinna Keskhaigla erakorralise meditsiini keskuse juhataja, MTÜ Eesti Eratervishoiuasutuste Liidu juhatuse liikme, Eesti Arstide Liidu presidendi ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta info teadmiseks ning tegi tervise- ja tööministrile järgmised ettepanekud:

1. Luua rahastamissüsteemi kaudu perearstidele ajend tegutseda selle nimel, et nimistu patsiendid pöörduksid kergemate terviseprobleemidega ennekõike perearsti poole.
2. Võtta kasutusele mentorlussüsteem, et aidata järele perearstipraksiseid, kes on saanud kehva kvaliteedihinnangu. Seejuures kohustada kõiki perearste osalema kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamise hindamises, et saada terviklik ülevaade kõikide perearstide tasemest ja puudujääkidest.
3. Koostöös Terviseametiga esitada ülevaade esmatasandi arstiabi kättesaadavusest erinevates piirkondades.
4. Luua 2020. aastaks e-lahendus, mille abil perearst saaks igapäevaselt teada, kes tema nimistu patsientidest on pöördunud EMOsse või kiirabisse, arvestades isikuandmete kaitse seadust. Pikemas perspektiivis luua reaalajas infovahetuskeskkond, kus oleks võimalik jälgida meditsiinitöötajate sissekandeid patsiendi diagnoosimisel ja ravis.
5. Pikendada loodavate tervisekeskuste perearstide vastuvõtuaegu tööpäevadel ja võimaluse korral nädalavahetustel.
6. Võtta hiljemalt 2019. aasta I kvartali lõpuks ravijärjekordade paremaks haldamiseks kasutusse haiglateülene digiregistratuur.
7. Teha analüüs, millega selgitada välja, kas Eestis kehtestatud ravijärjekorra maksimumpikkused on õigustatud. Lisaks viia läbi analüüs visiiditasude diferentseerimise vajadusest.
8. Tagada patsientide kvaliteetse nõustamise süsteem enne EMOsse pöördumist.
9. Koondada patsiendile suunatud teave ühtsesse veebiportaali, et inimestel oleks võimalik leida usaldusväärset ja süsteemset terviseinfot. Muu hulgas peaks selline

veebileht pakkuma patsiendile tuge, et otsustada, milliste sümptomite ja tervisemuredega pöörduda EMOSse, millistega perearsti juurde ning milliste probleemidega ise toime tulla.

Ministrile tehti ettepanek esitada 2019. aasta oktoobriks komisjonile ülevaade soovituste täitmisest.

9. Euroopa Komisjoni Eesti esinduse majandusnõunik ning Rahandusministeeriumi ametnikud andsid komisjonile ülevaate perioodi 2014–2018 Euroopa Liidu toetuste kasutamise hetkeseisust ja rahastamisest järgmisel finantsperioodil.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta.

10. Kontrolliaruande „Kohalike omavalitsuste teavitustegevus valdade- ja linnade infolehtedes“ arutelul osalesid Tallinna linnapea Taavi Aas, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Tallinna Linnakantselei, Eesti Ajalehtede Liidu, Vabaühenduste Liidu ja valimiste valvurite, Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjoni ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul selgus, et avalike vahendite rakendamine poliitilistes erahuvides on Eestis jätkuv probleem. Riigikontrolli kontrolliaruandes on jõutud järeldusele, et valdade ja linnade infolehtedes on tehtud omavalitsuse raha eest nii otsest valimiskampaaniat kui ka esitatud muud poliitilist sisu, mida võis pidada võimalolijate isiklikuks mainekujunduseks.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta ja toetab Riigikontrolli kontrolliaruandes on toodud järeldusi. Sellest lähtuvalt tegi komisjon alljärgnevad ettepanekud:

1. Valla ja linna infolehti rahastavatel omavalitsustel viia sisse eneseregulatsiooni mehhanismid ning tõhustada sisekontrollisüsteeme. Protsessi võiks koordineerida Eesti Linnade ja Valdade Liit.
2. Edastada Riigikontrolli kontrolliaruanne Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonile otsustamiseks, kas materjalide põhjal on alust teha ettekirjutusi keelatud annetuste tagastamiseks.
3. Korraldada kordusarutelu, selgitamaks välja, kas teavitustegevuste enese(sise)kontroll protsesside muutmine on toonud kaasa probleemide lahenduse ning kas valdade ja linnade infolehtedes kajastatu on ajas muutunud. Vajadusel kaaluda võimalikke seaduste muudatuste algatamist, milles täpsustatakse revisjonikomisjonide rolli ning teavitustegevuse kajastamist majandusaasta aruande osana (kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, erakonnaseadus, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus).

11. Komisjoni külastas Kasahstani riigikontrolli delegatsioon. Arutlusel oli kahe riigi võimalik koostöö nii parlamendi kui riigikontrolli tasandil. Komisjon andis Kasahstani delegatsioonile ülevaate oma tööst. Põhjalikumalt peatuti eelarvestamise ja rahanduspoliitika teemadel.

12. Komisjoni ühisistungi Euroopa Liidu asjade komisjoniga tutvustas Euroopa Kontrollikoja liige Juhan Parts kontrollikoja 2017. aasta aastaaruannet.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta.

13. Riigikontrolör Janar Holm tutvustas komisjonile Riigikontrolli 2019. aasta tööplaani ning andis tagasisidet komisjonidelt ja fraktsioonidelt saadud ettepanekute kohta.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta ning jagada saadud infot Riigikogu komisjonidele ja fraktsioonidele.

14. Riigikontrolli kontrolliaruande „Ehitushangete lepingute täitmine ja järelevalve“ arutelul osalesid Eesti Ehitusettevõtete Liidu tegevdirektor Indrek Peterson, Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liidu juhatuse esimees Tiit Kerem ning

Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad. Riigihanke võib jagada kolmeks etapiks: hanke planeerimine, hankemenetlus ja lepingu täitmine. Kolmest etapist kõige avalikum on hankemenetlus. Hankemenetlus võib olla nii läbipaistev kui tahes, kuid kui hankelepingu täitmise käigus hakatakse leppima kokku midagi, mida polnud hanke väljakuulutamisel kirjas, siis ei peeta algsetest eesmärkidest kinni. Kontrolliaruandes analüüsiti hankelepingu täitmise faasi. Olulisimad probleemid on, et ehitajad ei suuda või ei taha lepingut täita ning lisaks minnakse hankesse puuduliku projektiga. Rahandusministeeriumi järelevalve peaks tuvastama süsteemseid vigu.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta ning korraldada 2019. aastal kordusarutelu.

15. Komisjon korraldas konverentsisaalis peetud arutelu „Kiire interneti kättesaadavaks tegemine kõigile Eesti inimestele (2019–2025)“. Koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu, Elektrilevi OÜ, Elisa Eesti ASi, AS Levira, Tele2 Eesti ASi, Elevi ASi, Telia Eesti ASi ning Riigikontrolli esindajatega arutati edasisi samme selleks, et kiire internet oleks kättesaadav.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta ja jälgida edasisi arenguid.

16. Rahandusministeeriumi esindajad andsid komisjonile ülevaate erakondade valimisprogrammide analüüsist.

Komisjon otsustas informatsiooni teadmiseks võtta.

Aivar Sõerd
Riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees

19. veebruar 2019

Lisa: Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

Juuli 2018 – veebruar 2019

Nr	Kontrolliaruanne/analüüs	Esitamise aeg	Arutelu aeg	Arutelu tulemus
1	IT- turvameetmete rakendamine kohalikes omavalitsustes nr 2-1.9/50094/12	5.06.2018	6.06.2018 nr 144 8.10.2018 nr 152	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulunud ära ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri ning Riigi Infosüsteemide Ameti, Andmekaitse Inspektsiooni Rahandusministeeriumi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad, otsustas komisjon toetada Riigikontrolli ettepanekuid ning korraldada 2019. aasta sügisel kordusarutelu.
2	Riigi tegevus sisejulgeolekut ohustavateks hädaolukordadeks valmistumisel“ nr 2-1.7/70121/9	20.06.2018	10.09.2018 nr 148 17.09.2018 nr 149	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulunud ära Siseministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti, Riigi Infosüsteemi Ameti, Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei esindajad, otsustas komisjon aruande ja informatsiooni teadmiseks võtta.
3	Riigi 2017. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/60156/36	30.08.2018	10.09.2018 nr 148 24.09.2018 nr 150 30.01.2019 nr 169	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulunud ära rahandusministri ja teised Rahandusministeeriumi ametnikud, samuti Riigi Tugiteenuste Keskuse esindajad, otsustas komisjon teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku algatada Eesti Haigekassa seaduse ja töötuskindlustuse seaduse muutmise eelnõu. Komisjon tegeleb riigi reservide teemaga ka edaspidi.
4	Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise järelaudit nr 2-1/80010/10	25.09.2018	26.09.2018 nr 151 15.10.2018 nr 153	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulunud ära Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnainspektsiooni ning Keskkonnaameti esindajad, otsustas komisjon korraldada kordusarutelu.

5	Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2017. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta nr 2-1/80017/5	5.10.2018	8.10.2018 nr 152	Aruanne võetud teadmiseks.
6	Avaliku sektori hoonete energiatõhusus (rahvusvaheline koond) nr 2-1.7/70128/13	17.10.2018	24.10.2018 nr 155	Aruanne võetud teadmiseks.
7	Erakorraline meditsiin nr 2-1.7/70129/6	25.10.2018	24.10.2018 nr 155 12.11.2018 nr 157 14.11.2018 nr 158	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära tervise- ja tööminister Riina Sikkuti, Eesti Haigekassa juhatuse esimehe, Terviseameti peadirektori, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse tervisetalituse juhataja, Eesti Perearstide Seltsi juhatuse liikme, Eesti Erakorralise Meditsiini Arstide Seltsi esimehe, Põhja-Eesti Regionaalhaigla erakorralise meditsiini keskuse juhataja, Ida-Tallinna Keskhaigla erakorralise meditsiini keskuse juhataja, MTÜ Eesti Eratervishoiuasutuste Liidu juhatuse liikme, Eesti Arstide Liidu presidendi ning teised ametiisikud, otsustas komisjon info teadmiseks võtta ning tegi tervise- ja tööministrile ettepanekud, mida saab lugeda tegevuse aruandes leheküljel 5 ja 6.
8	Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2017.–2018. aastal nr 3-1/18/590	14.11.2019	14.11.2018 nr 158	Ülevaade võetud teadmiseks.

9	Omavalitsuste teavitustegevus valla- ja linnalehtedes nr 2-1.9/50101/4	26.11.2018	21.11.2018 nr 160 4.12.2018 nr 161	<p>Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära Tallinna linnaeapea Taavi Aasa, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Eesti Ajalehtede Liidu, Vabaihenduste Liidu ja valimiste valvurite, Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjoni esindajad, otsustas komisjon toetada Riigikontrolli kontrolliaruandes toodud järeldusi. Sellest lähtuvalt tegi komisjon alljärgnevad ettepanekud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Valla ja linna infolehti rahastavatel omavalitsustel viia sisse eneseregulatsiooni mehhanismid ning tõhustada sisekontrollisüsteeme. Protsessi võiks koordineerida Eesti Linnade ja Valdade Liit. 5. Edastada Riigikontrolli kontrolliaruanne Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonile otsustamiseks, kas materjalide põhjal on alust teha ettekirjutusi keelatud annetuste tagastamiseks. 6. Korraldada kordusarutelu, selgitamaks välja, kas teavitustegevuste enese(sise)kontroll protsesside muutmine on toonud kaasa probleemide lahenduse ning kas valdade ja linnade infolehtedes kajastatu on ajas muutunud. Vajadusel kaaluda võimalikke seaduste muudatuste algatamist, milles täpsustatakse revisjonikomisjonide rolli ning teavitustegevuse kajastamist majandusaasta aruande osana (kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, erakonnaseadus, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus).
---	--	------------	---------------------------------------	--

10	Ehitushangete lepingute täitmine ja järelevalve nr 2-1.9/50098/15	9.01.2019	28.01.2019 nr 168	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära Rahandusministeeriumi, Eesti Ehitusettevõtete Liidu ja Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liidu esindajad, otsustas komisjon peale Eesti Ehitusettevõtete Liidu ettepanekuid korraldada kordusarutelu.
----	--	-----------	-------------------	--